Deo optimo maximo uni & trino, Virgini Deiparæ, & ſancto Lucæ orthodoxorum Medicorum Patrono.

(1799)
Lucz 1499

QUÆSTIO MEDICA.

Quodlibetariis diſputationibus manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigeſimâ-quartâ Novembris.

M. LUDOVICO LABBE', Doctore Medico, Academiæ Cenſore, Præſide.

An febris eſſentia, Calor?

NIŞI obſtaret febris, quiſque ferè conceſſum ſibi à naturâ vitæ curſum perageret. Morbi alii qui aut brevi hominem tollunt aut ſenſim conſumunt vix adoriuntur centeſimum. Hic nemini parcit, omnem ſexus, ætatis, temperiei, victus rationis vim eludens oppoſitam, quò ſe aut ad ſalutem, aut ad interitum verſurus ſit, ſemper anceps. Cætera quotquot ſunt quibus adſligimur mala, certas ſymptomatum, quibus naturæ officiant, copias fortita ſunt; habet hoc ſingulare febris ut ſi quem perdere inſtiterit, nulla non hominem nata lædere incommoditas ejus prava, quantùm in ſe eſt, conſilia roboret atque promoveat. Soliciti, crudi, macie, labore, inediâ confecti, otioli, perpaſti, ſucci pleniores maximè ei obnoxii ſunt. Obſcuris interdum initiis ſe ingerit, deſubitò interdum & tumultuosè apprehendit; nunc lento incedit pede, nunc velociſſimo progreditur; aſſidue alias & uno tenore afflictat, aliàs certis exacerbatur horis, eſt cum extincta omninodè poſt ſtatas periodos reviviſcit. De illius eſſentiâ, quo contineretur potiſſimùm, à recentioribus nonnullis, vel caliditſſimè diſputatum eſt, Paracelſo, Sylvio, Villiſio, Ettmulero, & ſiniſtra quem in lucem natura extulit, nec quidquam potuit niſi meliores carpere Helmontio. Ut à quibus, an antiquitatis, an novitatis partibus ſtet veritas diſcernatur, id ſufficit requirere, quæ ſcilicet apud febrem proprietas id privilegii obtineat, ut primo inter cæteras, quibus ea obnoxia eſt, loco poſita eſſe agnoſcatur.

VIS tibi rei alicujus eſſentia, ſeu id quo hoc vel illud eſt, innoteſcat, ſingulas illius proprietates contemplare; has exclude quibus ſi careat nihil quidquam ideo detrimenti in eam redundabit; in ullâ noli conſiſtere quæ tametſi ei adſideat perpetuò, alteri ſe priori ſubjecta eſt; ultra perge donec eam offenderis quam ſemper præſentem reliquæ omnes conſequuntur & ſupponunt, dum ipſa regnans nullam agnoſcit aliam cui ſerviat. Id exemplo patebit: Illius rei eſſentiam reperire animus eſt quæ generationi omni corruptionique ſubſternitur (vulgò appellant materiam) hanc viam inſiſte, eò facilè quo tendis pervenies; ſimul duritiem ex eâ dempſeris, mollitiem, fluxilitatem, motum, quietem, quæ tametſi abſint illæſa nihilominus manſiura eſt; nec figuræ etiam, diviſibilitati & impenetrabilitati peperceris, ei quidem aſſidentibus perpetuò, at proprio robore non ſtantibus, ultrò ſeſe offeret in omnem dimenſionem extenſio, eſſentiæ ſibi apud eam jure certè meritiſſimo vindicatura laudem, utpote quæ omnium, quibus materia ornata eſt, affectionum prima, poſita præſenſque eam continuò exhibeat, expulſa, ne vel minimum quidem illius veſtigium remanere permittat. Simili prope modo, ſi cæteras quibus febris impunè careat proprietates contempſeris, quæ ſuperſtes nunquam illam deſerere & primo in ea loco poſita eſſe videbitur veram tibi genuinamque illius eſſentiam demonſtrabit.

CALORE imprimis & frigore tactilibus, acerbitate, amarore, aciditate, cæteriſque aliis ſapidis virtutibus (δυνάμεις appellat Hippocrates) & ſani hominis & ægroti fortuna ſtat. His intelligimus materiæ aliquam portionem, iis inexiſtentem corporibus quæ vel cuti vel palato adhibita hanc vel illam apta ſunt perceptionem apud nos invitare. Diſciplinarum uniuſcujuſque genuino characteri cæteriſque aliis rerum naturalium cauſis latentibus requirendis intentam, arti quam profitemur (nihil dico de artifice) prope inanem eſſe contendimus; hanc vetus Medicina tot inventis præclara ne norat quidem, felix ſi propriis opibus, ad quas eam Hippocrates redegerat, ſatis dives, alienarum præterea curam ſuſcipere denuò & hypotheſeon vanitati ſervire coacta non fuiſſet. Eæ quæ in nobis ſubſunt facultates amico inter ſe, ut natura deſiderat, nexu conjunctæ ſint, ſanitatis integritatem poſſidemus; ex his una plureſvè à reliquis diſſiliant, morbo adſligimur. Nullâ moleſtius graviuſque quàm ſaporum intemperantiâ & dominatu conturbamur; fidem hujus rei faciunt ægritudines innumeræ, quæ aliàs facile domabiles, ſi aut acris aut acidi aut alicujus alterius ſaporis hujuſmodi vim traxerint, quidquid opis adferatur, per longas nihilominus temporis moras obſtinatè deſæviunt. Calidi è contra frigidique virtutes evectæ ſupra modum omninò levium ſub morbis virium ſunt; quin ſæpe mutuam ſibi ipſis, ut attemperentur, opem præſtant. Ex alto corporis ſinu tacitè profectum frigus offâ quatiat, una vix hora vel altera prætierierit, cum ſuccedaneus calor illud quantumlibet egregiè inſoleſcens rapiet: proſternetque; nec verò deinceps caloris ſors multò fortunatior futura eſt, quem redux pede, ut ejus natura fert, paulo languidiori frigiditas longè lateque graſſantem viciſſim peſſundabit. Quanta quanta tamen caloris, dùm ſolus fatigat, infirmitas eſt, ſi aliquam cum ſaporibus ſocietatem inierit, ejus vis ita acuitur, ut ne ulla quidem reliquarum, quæ in homine deliteſcunt, facultatum ſit ad illum comparanda. Qui ſub febre omni ſive levi ſive gravi, vel ſaporum purâ, vel eorum commercio ſordidatâ, has ei partes conceſſerit ut illam nunquam deſerat & cæterarum quas experiri nata eſt affectionum dux examen regat & mecum faciet & æquo Jove judicabit.

PROPRIETATUM febris duplex ordo cenſendus eſt. Nullo alias ſui damno vel admittit vel repudiat, aliis nuſquam deſtitui ſe patitur calori neceſſario colligatis & ab eo quaſi ſuſpenſis. Ea ſola quæ graviſſima eſt has fere ſecum portat, virium proſtrationem, animi defectionem, ſyncopem, artuum jactationem, ſoporem, delirium, ſitim (quæ nulla naturalis eſt) inexhauſtam, motus convulſivos, exanthemata, carbunculos; Moderatiori hæ fere ſe adjungunt, facies inflammatione rubore ſuffuſa, tenſiva laſſitudo, capitis gravitas, ſomnus altior, reſpirationis difficultas, quarum omnium vix ullam in mitiſſimâ, qualis ephemera eſt, reperias. Horror, rigorve intermittentem, ſæpe etiam vel continuam comitatur, mille aliis locis nequaquam conſpicuus. His putredo, à fermentatione non diverſa & in ſaporum inter ſe diſſidio poſita, accenſenda eſt, quam nemo ſub febris gravitate ſummâ non agnoſcat, ſub inſigni ejuſdem mollitie, niſi percontumax, non rejiciat. Dum febris hiſce affectionibus aliiſque hujuſmodi, quæ ab ejus eſſentiâ procul ſemotæ ſunt, immunis eſſe poteſt, caloris exuperantiâ, ſanguinis fervore, & pulſus vehementiâ atque crebritate, tot veluti ſatellitibus individuis circumſepta ſemper prodit, quibus ſi cogatur deſtitui, proſterni eam illicò penituſque aboleri neceſſe eſt. Atque hæ quidem mutuò ſibi ita reſpondent, ut pulſus crebritas & vehementia ſanguinis effervescentiæ, hæc calori tanquam opifici in febre primario ſubjecta ſit & ab eo dependeat. Imperium æque grave exercet calor, in cæteras febris proprietates, illius præſertim nomine apud eam conſpicuas; ſapores nimirum qui in ſanguine ſubſunt ſuccutiendo, disjungendo & hùc vel illùc temerè impellendo has omnes ſuſcitat moleſtias quibus febre acutiſſimâ detentos miſerrimè excruciari obſervamus.

SPRETIS ergo vanis adverſariorum meditationibus, velut ægrorum ſomniis, cum Hippocrate, Galeno, Celſo, per quos maxime viros ſalutaris ars noſtra increvit, liceat audacter aſſerere, febrem eſſe *Receſſum à naturali ſtatu in caloris quaquaverſum diffuſi & ut ſubſtet nullam opem externam requirentis evidenti exuperantiâ poſitum.* Nihilo autem minus ei definitioni accedendum eſt, quod ſub febre putridâ interdùm à modulo naturali parum alienus calor, vel propè extinctus videatur; ecquid enim hùc pertinet ab inſurgente frigore eum vel pene ſuffocari? ſi quâ novâ incommoditate tunc æger adurgetur, morbus quidam ea ſit ſingularis tam à febre diverſus quam quiſquam alius ab altero differre exiſtimari poteſt. Sic qui bene calculum ponet, febrem intermittentem non ſolitarium morbum & unicum, at alteri, horrori videlicet rigorive conglutinatum fatebitur. Sed nec quiſquam in pervidendis morborum differentiis vel utcunque ſagax febrem ullam frigidam unquam extitiſſe propugnabit, aut ſolâ hiſtoriæ fide admodum fallaci conſtantem, aut non febris appellatione, ſed aliquâ certè aliâ connotandam. Quæ valde diverſa calori & frigori adhiberi debet medendi ratio, quam diverſas ægritudines exhibeant ſatis arguit. Huic ſi ſimplex eſſe agnoſcatur, ut fere apud febres intermittentes ſe offerre conſuevit, otio potius quam negotio occurrendum eſt: ſi conjunctum putredini animadvertatur, ut ſe res habet in malignis, ſola cardiaca opponenda ſunt eaque calorem ſuſcitandi facultate non ignobili adornata, Illi, calori nimirum, ſiquidem fermentatio vel nulla vel adùc molliſſima, debentur refrigerantia, venæ ſectio, & repreſſo tumultu, unde coctionis ducitur conjectura, purgatio. Quod ſi quæ putredo ſubeſt ſymptomatum gravitate & anomalia inſignis agnoſcatur, cardiacis quidem pugnandum eſt, at quam ſub frigore temperatioribus, & ſanguinis, ſi res urget, miſſione parciori, ſi moras permittit, liberaliori, dum purgationis auxilium imploretur, ſæpiſſime in hoc caſu vel naſcente adhuc morbo, nec ullâ coctionis demonſtratione expectatâ mochlicæ celebrandæ. Circumſpecti tamen hominis eſt ſibi tunc cavere ut ne feſtinationi nimiæ indulgeat, ſolo populi male judicantis præclaræ vitio, qui ſtudio ſtupidus majorem vim habere credit ea quæ non habent artem & effringere quam aperire, rumpere quam ſolvere, trahere quam ducere, nullo non loco, efficacius utiliuſque exiſtimat. Hæc omnia vir ille viderat & arte & facundiâ inſignis propeque divinus Hippocrates, qui *πεπόμεν@ τῶς λέξει, πνεστὸς δε τοῖς ενθυμήμασι* vel ſyllabâ quâ febrem ſolebat deſignare, omnem illius eſſentiam complexus, eam in calore ſitam eſſe manifeſtiſſimè declaravit. Is, ſi quidem ſolus ſit omnique requiſito à ſaporibus auxilio deſtitutus, in eo duntaxat nervos intendit ſuos ut ſanguini efferveſcentiam apportet, cor & arterias vehementius crebriuſque exagitet & aliquot turbas moveat, ſolâ ſæpe frigoris reverſione ſpontaneâ tranquillandas. Quod ſi ſaporum, quam ſibi paravit, excandeſcentiâ & furore, bipenni velut terribili armatus ſit, *ὡς ἀν ὑγιάνων@ ὁ παςχυνόμεν@ & διϰαιόμεν@ ἄμα κίνησις* ſanguinis textturam diſcerpit, corporis fibrillas diſſecat, ſuccos ab iis quas inſiſtere debebant viis aliorſum vel invitos propellit, junctos ſeparat, diviſos permiſcet & confundit, naturamque ita immutat ut ipſa ſe eandem eſſe vel brevi non agnoſcat. In febre demum qualibet, inter omnes, quas nata eſt induere, proprietates primum obtinens locum eas infra ſe poſitas ita prægravat, ut iniquus rerum æſtimator meritò habendus ſit qui non, eo febris eſſentiam contineri, cum antiquitate omni quam majeſtas quædam & ut ſic dixerim religio commendat, vel libentiſſimè fateatur.

Ergo febris eſſentia, Calor.

F.M.P. BIBLIOTHEQUE

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Michaël de Hodencq.
M. Pontius Maurin.
M. Franciſcus Maillard.
M. Joannes Poiſſon.
M. Jacobus des Prez.
M. Petrus Paulus Guyart.
M. Petrus Lombard.
M. Philippus Mathon.
M. Raymundus Finot.

Proponebat Pariſiis ANDREAS CRESSE', Pariſinus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1695.